

Ужгородський національний університет

Джерелознавчі студії з археології Центрально-Східної Європи

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни у кредитах	3,5
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра археології, етнології та культурології
Інформаційне забезпечення	Мультимедійний проєктор для презентацій, ноутбук
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета курсу полягає у вивченні джерельної бази археологічних досліджень Центрально-Східної Європи через призму опублікованих дослідниками польових матеріалів. Саме вони є необхідною інформаційною базою даних для набуття ґрунтовних знань з археології – наукової дисципліни, яка вивчає історію людського суспільства і закономірності його розвитку на основі аналізу решток матеріальної культури. Необхідно навчити здобувачів проводити аналіз зафіксованих в фаховій літературі як окремих предметів, так і закритих комплексів, які висвітлені в результаті археологічних розкопок і розвідок. На основі комплексного аналізу та синтезу інформації стає можливим розгляд історії епох, які мало або зовсім не висвітлені письмовими джерелами.

Завдання курсу: розглянути ключові групи речових матеріалів за основними серіями їх публікації з моменту зародження археологічного знання до сьогодення; поглибити знання здобувачів про пам'ятки матеріальної культури людства на території Центрально-Східної Європи, зробити прив'язку до загальноприйнятої хронологічної схеми і типологічної класифікації, в ході роботи засвоїти поняття та терміни проблематики, поглибити навички самостійної роботи з науковим дослідницьким матеріалом.

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

- *загальні*: Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань; здатність до опанування загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та загальнолюдських цінностей; здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень; здатність працювати у міжнародному науковому середовищі; здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою. Здатність до ефективної комунікації з представниками різних цільових аудиторій, використовуючи відповідну лексику, методи та прийомиздатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації; здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у

ЗВО; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про розвиток суспільства, розуміти значення вивчення історії та археології для розвитку та євроінтеграції нашої держави.

- *спеціальні (фахові, предметні)*: Здатність до опанування глибокими знаннями в галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері історії та археології, оволодіння комплексним, системним, проблемно-історичним підходами та етнологічними методами дослідження, термінологією з досліджуваного наукового напрямку; здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру у галузі історії та археології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі історії та археології; здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії та археології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері історії та археології; здатність самостійно виконувати повний цикл сучасного археологічного/етнографічного дослідження з урахуванням соціальної ваги пам'яткоохоронної складової такого дослідження; здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності; Здатність здійснювати наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.

Стислий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Джерелознавчі студії про палеолітичні пам'ятки Центрально-Східної Європи.
- Тема 2. Джерелознавчі студії про мезолітичні старожитності Центрально-Східної Європи.
- Тема 3. Джерелознавчі студії про неолітичні пам'ятки Центрально-Східної Європи.
- Тема 4. Джерелознавчі студії про енеолітичні старожитності Центрально-Східної Європи.
- Тема 5. Джерелознавчі студії про пам'ятки епохи бронзи Центрально-Східної Європи.
- Тема 6. Джерелознавчі студії про старожитності ранньозалізного віку Центрально-Східної Європи.
- Тема 7. Джерелознавчі студії про пам'ятки епохи латену Центрально-Східної Європи.
- Тема 8. Джерелознавчі студії про старожитності римського часу Центрально-Східної Європи.
- Тема 9. Джерелознавчі студії про пам'ятки епохи великого переселення народів Центрально-Східної Європи.
- Тема 10. Джерелознавчі студії про середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи.